

עדה זילברשטיין

זכרונות לבית אבי

קצווי הכרך. כשם שאהב אבא את שאון העיר והמולתה, כן שאף תמיד אל קצווי הכרך.

בהיותנו בקישינוב היה עלינו לגור במרכזה של העיר, ברחוב אלכ-סנדרובסקיה. בהיותי ילדה נראה היה לי שהרחוב מתמשך לאין-גבול. אולם אבא גילה לי, שיש מוצא גם לרחוב זה.

החורף הבסרבאי היה בעיצומו, והיינו נוהגים לצאת כל יום אחר-הצהריים לטיול. היה משלב ידי בידו, שהיתה חמה תמיד, ויוצאים לדרך. היינו עוברים לאורך כל הרחוב ומשוחחים. באותם טיולים נהג אבא לספר לי, הילדה הקטנה, הרבה מרחשי-ליבו. הרבה מדבריו נשארו חרותים בליבי עד היום הזה. אולם יעדנו היה להגיע לקצווי הכרך. וכן עשינו. וכשהיגענו, נשארנו עומדים נדהמים לפני יופיו של המקום, השונה כל-כך מהעיר הגדולה.

היינו עומדים נפעמים מול זוהר השלג הרב שכיסה את השדות, ולאור קרני השמש החיוורות שהיה זהוב ומסתורי. לפתע פנה אלי ואמר: "כשנחזור הביתה, לארץ ישראל, נשתקע במושבה!" הייתי רגילה להחלטות-פתע מצד אבא, וגם הפעם קיבלתי את דבריו וידעתי שכן יהיה.

ערוגות. גרנו ברחובות. היתה לנו חצר גדולה, ששוליה גבלו בכר-מים רבים. יום אחד עלה בדעתו של אבא להפוך את החצר לגינת-ירק. תמיד שאף לעסוק בגננות. ראה את עצמו מתברך מפרי-עמלו, ואותנו הילדים שיתף במאווייו אלה.

היינו חמישה ילדים, ונרתמנו לעבודה. על-גבי שקים העמסנו אד-מת-חמרה אדומה, וניגשנו למלאכה. טרחנו ועמלנו לתת צורה לאדמה זו. ואכן, במשך החופש הגדול הצלחנו לבסוף ליצור ערוגות יפות וערוכות לשתילה. היינו חסרי-נסיון. אולם יצירת-כפינו מאוד מצאה חן בעינינו, ואז הגיע הזמן גם לשתול. באותו בוקר יצא אבא אלינו, ופניו מבוישות קמעא. "ילדים", אמר, "זה עתה קיבלתי עלי את עריכת 'מולדת' [תר"פ], ועלינו לחזור לתל-אביב".

הערוגות נשארו מיותמות. עוד הרבה זמן חששנו לדבר על אותן ערוגות לפני אבא, שכאב מאוד את מה שעולל לערוגות אדומות ויפות אלה.

תפילה. הייתי ילדה קטנה, כשראיתי את כל שכנינו הולכים להתפלל בבית־הכנסת. אבא היה נשאר בבית ליד שולחן־עבודתו. חשתי להפריעו. אמנם אבא מעולם לא גער בנו כשרעשנו, כי פשוט לא שמע אותנו. היינו מאותם ילדים מאושרים בבית סופר, שלא דאגנו לזה.

בכל זאת, שבת אחת פניתי אליו בשאלה, מדוע איננו הולך לבית־הכנסת, כשאר השכנים? בחדרו היה חלון גדול הפונה לים. אז עוד ראו את הים מכל פינה בתל־אביב. הוא קם, הוביל אותי אל החלון שהים נשקף ממנו בכל יופיו הכחול, ואמר: "אני מתפלל לאלוהים הנמצא ביפי הים הכחול, השמיים התכולים..."

קיבלתי את זה פשוטו כמשמעו, ולעולם לא תהיתי עוד אחרי כשרותו של אבא...